

År 1980, den 8. december, afsagde overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sag nr. 2351/77 om fredning af øen Kalvø og arealer på Hasselø i Nykøbing Falster og Sydfalster kommuner.

Fredningsnævnet for Storstrøms amts sydlige fredningskreds afsagde den 20. maj 1977 kendelse om fredning af den ca. 22 ha store ø Kalvø og af et ca. 54 ha stort område på Falsters vestkyst mellem Hasselø by og Hasselø plantage. Fredningssagen er rejst af det daværende fredningsplanudvalg for Storstrøms amt og anbefalet af bl.a. Nykøbing Falster og Sydfalster kommunalbestyrelser.

Fredningen tilsigter dels at bevare Kalvø som yngle- og rastested for kyst- og strandengsfugle, dels at beskytte de videnskabelige interesser, der i botanisk og ornitologisk henseende er knyttet til strandengene på Hasselø. Fredningen tilsigter endvidere at bevare de landskabelige værdier af arealerne på Hasselø og udsigterne derfra i forbindelse med en forbedring af offentlighedens muligheder for at færdes i området.

Fredningsnævnets kendelse berører 6 lodsejere, der fik tilkendt ialt 196.525 kr. i erstatning.

Kendelsen er forelagt overfredningsnævnet til efterprøvelse efter den dagældende naturfredningslovs § 25 og er tillige påklaget til overfredningsnævnet af fredningsplanudvalget og 4 ejere. Fredningsplanudvalget har ønsket en udvidet adgang for offentligheden. De ankende ejere har dels ønsket fredningen opgivet eller fredningsbestemmelserne lempet, dels påstået erstatningen forhøjet, hvis fredningen opretholdes i det af fredningsnævnet besluttede omfang.

I sagens behandling har deltaget 8 af overfredningsnævnets medlemmer.

Efter besigtigelse af området og møde med parter og interesserede har overfredningsnævnet besluttet at tiltræde fredningen med de væsentlige ændringer, som der er redegjort nærmere for i den rundsendte oversigt af 23. oktober 1978 over overfredningsnævnets beslutninger i sagen, og som i korthed fremgår af det følgende.

I. Fredningens afgrænsning.

Udstrækningen af det fredede område findes at burde begrænses til Kalvø og de udyrkede strandenge på Hasselø, ialt ca. 28 ha, dog at fredningen tillige for så vidt angår Hasselø omfatter et mindre areal til parkering og arealer til et stisystem. Det bemærkes herved, at alene Kalvø og de udyrkede strandenge på Hasselø er henført til et af de vådområder, som er udpeget i henhold til den i Ramsar i 1971 vedtagne og af Danmark i 1977 ratificerede konvention om vådområder af international betydning navnlig som levesteder for vandfugle.

Beslutningen om at begrænse fredningens geografiske udstrækning er truffet med 5 stemmer mod 3.

Flertallet har fundet, at de væsentligste fredningsinteresser da er tilgodeset, idet områdets landskabelige værdier ikke kan begrunde, at også de landbrugsmæssigt udnyttede arealer pålægges bestemmelser om tilstandsfredning. Flertallet har herved taget i betragtning, at området ligger i landzone, og at lovgivningens almindelige bestemmelser under amtsrådets administration - også under hensyn til, at de to kommunalbestyrelser har anbefalet fredningens gennemførelse - må anses for at yde tilstrækkelig sikkerhed imod en udvikling i strid med fredningsformålet.

Mindretallet har stemt for en stadfæstelse af den af fredningsnævnet besluttede afgrænsning af området.

Afgrænsningen af det fredede område på Hasselø er herefter som vist på kortet, der hører til overfredningsnævnets kendelse.

II. Fredningsbestemmelserne.

I overensstemmelse med fredningsplanudvalgets ønske

findes stien langs kysten at burde forlænges med tilslutning til kommunevejen ved Hasselø by, og efter den pågældende lods-ejers ønske flyttes parkeringsarealet nærmere kysten. Endvidere foretages nogle ændringer navnlig i bestemmelserne om adgangen til Kalvø og om anvendelsen af kemiske midler til bekæmpelse af ukrudt og skadedyr. Beslutningerne herom er truffet enstemmigt.

Efter at fredningsplanudvalgene er ophævet pr. 1. januar 1979 og udvalgenes opgaver i vidt omfang er overført til amtsrådene, må der imidlertid foretages nogle formelle ændringer af fredningsbestemmelserne, som de blev meddelt i bilaget til oversigten af 23. oktober 1978. De beføjelser og pligter, som i de tidligere oplyste fredningsbestemmelser er tillagt "fredningsmyndighederne", tillægges derfor amtsrådet, dog at den fremtidige vedligeholdelse - men ikke anlæg - af parkeringsplads med tilhørende vejadgang og det etablerede stisystem - med de respektive kommuners indforståelse - påhviler disse. Parkeringsarealet vil være at afstå til Storstrøms amtskommune.

Fredningsbestemmelserne for Kalvø og for de på kendelseskortet viste arealer på Hasselø er herefter:

§ 1. Bevaring.

De fredede arealer skal - af hensyn især til områdets rige fugleliv - bevares i deres nuværende tilstand, således at karakteren af uopdyrkede, fortrinsvis kreaturafgræssede strandenge opretholdes.

Der må således ikke ske ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden samt opfyldning og planering, ligesom opdyrking, inddæmning, udtørring og afvanding af arealerne ikke er tilladt. Arealerne må heller ikke anvendes eksempelvis til oplags-, losse- eller campingpladser eller benyttes til bilkirkegårde eller til henstilling af udrangerede biler, maskiner eller dele derfor, ligesom anden forurening ved henlæggelse af affald ikke må finde sted.

§ 2. Bebyggelse m.v.

Det følger af § 1, stk. 1, at der på arealerne ikke må opføres bebyggelse af nogen art, herunder opstilles skure, boder, tårne, master o.lign. Anbringelse af campingvogne og telte og fremføring af luftledninger er heller ikke tilladt.

Hvis der viser sig at være et særligt behov herfor, kan fredningsnævnet dog give tilladelse til etablering af et læskur for kreaturer på det fredede areal på Hasselø, men ikke på Kalvø.

Hvis det viser sig nødvendigt af hensyn til vanding af kreaturerne på Kalvø, kan fredningsnævnet endvidere give tilladelse til anbringelse af en vindmølle på øen.

§ 3. Beplantning og hegning.

Det følger ligeledes af § 1, stk. 1, at der ikke må foretages tilplantning eller hegning.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for fornyelse af eksisterende bevoksninger og hegn eller for opsætning af nødvendige kreaturhegn.

Hverken fredningen eller naturfredningslovens § 46 skal være til hinder for, at der foretages en lav beplantning på det til amtsrådet afståede areal til parkerings- og rasteplass.

§ 4. Anvendelse af pesticider m.v.

Kemiske midler til bekæmpelse af ukrudt og skadedyr må kun anvendes efter forudgående tilladelse fra fredningsnævnet. En sådan tilladelse kan kun gives efter indhentet udtalelse fra naturfredningsrådet. Tilladelsen kan omfatte anvendelsen af visse bekæmpelsesmidler for en vis periode.

I tilfælde af alvorlige insektangreb, som medfører fare for kreaturerne, er anvendelse af insektbekæmpende midler dog tilladt uden forudgående forelæggelse for fredningsnævnet.

§ 5. Adgangsbegrænsning.

I yngleperioden 15. marts til 15. juli er landgang og færdsel forbudt på Kalvø for andre end ejerne, brugere og forpagtere samt disses medhjælpere, medmindre der er givet skriftlig tilladelse fra både lodsejerlaugets formand og fredningsnævnet.

§ 6. Arealernes pleje.

Storstrøms amtsråd har ret til - efter forudgående meddelelse til og uden udgift for ejerne - at foretage nødvendige skridt til opnåelse og bevarelse af den ønskede tilstand, herunder ved fjernelse af selvsået opvækst og ved driftsmæssige foranstaltninger, f.eks. afgræsning.

§ 7. Afståelse.

Ejendommen matr.nr. 12 m, Hasselø By, Nykøbing Falster, af areal 1.200 m² afstås til Storstrøms amtskommune til parkerings- og rastepads. Overtagelsen finder sted efter påkrav.

§ 8. Veje, stier og parkeringsplads.

Den på matr.nr. 12 n og 12 m, Hasselø By, Nykøbing Falster, beliggende markvej åbnes for offentlighedens kørsel med motor køretøjer fra kommunevejen til parkerings- og rastepadsen søvarts diget.

Det påhviler Storstrøms amtsråd at foretage en passende lav beplantning på arealet til parkerings- og rastepads.

Der udlægges et offentligt tilgængeligt stisystem som angivet med særlig signatur på kortet, der hører til overfredningsnævnets kendelse. Hvor den udlagte sti ikke følger eksisterende markveje og dige, udlægges stien i 2 m. bredde. Stiforløbet over matr.nr. 9 a, Væggerløse By, Væggerløse, skal med fredningsnævnets godkendelse kunne ændres ved en eventuel udvidelse af landbrugsbygningerne på ejendommen.

Stien på digekronen på matr.nr. 10 a, Hasselø By,

Væggerløse, skal udføres med 50 x 50 cm fliser lagt på 10 cm grus, således at gruslaget først begynder i kote 2,50, og således at fliser og gruslag sikres mod udskridning ved beklædning på siderne af et lag på mindst 10 cm muld beklædt med græstørv.

Omkostningerne ved regulering af digekronen og anlæg af den særlige sti påhviler amtsrådet og er Hasselø Nor Landvindingslag uvedkommende. Landvindingslaget og kystinspektoratet er berettiget til af hensyn til digets sikkerhed at kræve udført trappeovergange, hvor særlig slitage kan opstå.

Det pålægges endvidere amtsrådet at anlægge stierne iøvrigt og parkeringspladsen samt foretage fornøden udbedring af den private markvej. Ejerne af de berørte ejendomme kan forlange, at der ved amtsrådets foranstaltning og uden udgift for ejerne opsættes hegn mellem landbrugsarealer og sti.

Den fremtidige vedligeholdelse af parkeringspladsen med tilhørende vejadgang og af samtlige stier påhviler de respektive kommuner. Det samme gælder den fremtidige vedligeholdelse af digesiderne i det omfang, den offentlige færdsel medfører forøget slitage på disse.

§ 9. Skiltning o.lign.

Amtsrådet kan på passende steder foretage skiltning o.lign. med oplysning om området, bl.a. om det udlagte stisystem og med et eventuelt, af fredningsnævnet godkendt ordensreglement for offentlighedens færdsel. Ved stiens udmunding i den offentlige vej skal opsættes skilt efter drøftelse med den pågældende ejer.

Fredningsmyndighederne kan endvidere foretage skiltning om bestemmelserne i § 5 om adgangsforbud på Kalvø.

Herudover er skiltning o.lign. ikke tilladt inden for det fredede område.

§ 10. Dispensationer.

En dispensation fra ovenstående fredningsbestemmelser kan meddeles, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål, jfr. naturfredningslovens § 34. Ved spørgsmål af naturvidenskabelig art skal der forinden indhentes en udtalelse fra naturfredningsrådet eller fredningsstyrelsen.

III. Erstatningerne.

Erstatningsspørgsmålene er afgjort dels ved accept af overfredningsnævnets erstatningstilbud og dels ved taksationskommissionens kendelse af 6. juli 1979.

De samlede erstatninger i anledning af fredningen udgør herefter 71.800 kr. med renter fra 7. maj 1977. I omkostninger er tilkendt ialt 10.700 kr. Beløbene er udbetalt respektive deponeret.

Erstatningen med renter og omkostninger udredes med 75 % af staten og 25 % af Storstrøms amtsråd.

H e r e f t e r b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Storstrøms amt den 7. maj 1977 afsagte kendelse afløses af nærværende kendelse, således at

- 1) ovenstående fredningsbestemmelser er gældende for øen Kalvø (matr.nr. 42, Hasselø By, Væggerløse) og de på kendelseskortet viste arealer på Hasselø, og
- 2) overfredningsnævnets kendelse tjener som adkomst for Storstrøms amtskommune til matr.nr. 12 m, Hasselø By, Nykøbing Falster.

P. O. V.

G. Hermann